

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Економічний факультет

Кафедра економіки підприємства

ДИПЛОМНА РОБОТА **магістра**

на тему: **«ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконала: студентка 2 курсу денної форми навчання
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійна програма Економіка підприємства
Гончарук Юлія Олегівна

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Кушнір О.К.
Рецензент:
к.е.н., доцент
Свідер О.П.

м. Кам'янець-Подільський
2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність та значення конкурентних переваг підприємства	6
1.2. Джерела формування та методичні підходи до забезпечення конкурентних переваг підприємства	16
1.3. Методи оцінювання конкурентних переваг підприємства	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПП «КАПІТАЛ-БУД СУЧАСНЕ БУДІВНИЦТВО»	34
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	34
2.2. Аналіз конкурентного середовища ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво»	42
2.3. Оцінка конкурентних переваг підприємства	64
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ НАРОЩУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПП «КАПІТАЛ-БУД СУЧАСНЕ БУДІВНИЦТВО»	73
3.1. Розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентних позицій підприємства	73
3.2. Ефективність впровадження запропонованих заходів	85
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ	101

ВСТУП

Актуальність теми. Здобуття конкурентних переваг є стратегічно важливим завданням для підприємств у ринковій економіці. Саме конкурентні переваги визначають можливість зайняття лідируючої позиції на ринку. Інтенсифікація в умовах переходу від конкуренції між окремими компаніями однорідної галузі за частку товарного ринку призводить до якісно нового рівня конкуренції економічних спільнот. Досягнення конкурентних переваг є метою і результатом стратегічного управління підприємства, концентрованим проявом лідерства серед конкурентів. Особливості формування і забезпечення конкурентних переваг підприємством являють собою один із ключових факторів конкурентоспроможності, що і обумовлює актуальність даного дослідження.

Дослідженням проблем формування та забезпечення конкурентних переваг підприємств на ринку присвячені роботи як іноземних вчених-економістів – І. Ансоффа [1], Г. Асселя [2], Ф. Котлера [3], М. Портера [4], А.А. Томпсона [5], А.Дж. Стрикленд [5], так і вітчизняних дослідників – О.М. Азарян [6], Г.Л. Азоєва [7], А.Е. Воронкової [8], І.Л. Решетнікової [9], Р.А. Фатхутдинова [10] та інших. Вивчення праць даних дослідників дозволяє отримати загальне уявлення про теоретико-методологічні засади розвитку конкурентного середовища, формування конкурентних переваг вітчизняних підприємств та методики оцінки конкурентних стратегій. Проте, на сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення сутності конкурентних переваг підприємства, джерел їх забезпечення та оцінки в сучасних ринкових умовах.

Мета дослідження полягає у визначенні механізму забезпечення конкурентних переваг на ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво». Для реалізації заданої мети слід вирішити такі **завдання**:

- визначити сутність та значення конкурентних переваг підприємства;

- виявити джерела формування та методичні підходи до забезпечення конкурентних переваг підприємства;
- з'ясувати методи оцінювання конкурентних переваг підприємства;
- дослідити організаційно-економічну характеристику ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво»;
- проаналізувати конкурентне середовище ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво»;
- оцінити конкурентні переваги підприємства;
- розробити практичні рекомендації щодо нарощування конкурентних переваг підприємства;
- обґрунтувати ефективність впровадження запропонованих заходів.

Предмет дослідження. Формування і забезпечення конкурентних переваг підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування і забезпечення конкурентних переваг на ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво».

Методи дослідження. При написанні магістерської роботи використовувались наступні методи: порівняння, групування, аналіз та синтез, факторний аналіз, систематизація, спостереження, економіко-математичні та інші.

У ході роботи вивчена і узагальнена спеціальна економічна література, статті з періодичної літератури, аналітичні огляди з мережі Інтернет, звітний матеріал щодо організаційно-економічної діяльності ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво».

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Запропоновано власний механізм оцінки конкурентних переваг будівельних підприємств, на основі якого розроблено авторський алгоритм дослідження конкурентних переваг та створено множину критеріїв для оцінки конкурентних позицій підприємств-забудовників.

Практичне значення одержаних результатів. Використання результатів роботи дає змогу підвищити конкурентні переваги ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво», зменшити термін окупності об'єктів будівництва і збільшити загальний прибуток підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані у VII науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи» 24-25 квітня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський.

Публікації. За темою дослідження була опублікована 1 праця «Формування і забезпечення конкурентних переваг підприємства» [11].

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 80 найменувань та додатків. У першому розділі розглянуто теоретичні засади формування та забезпечення конкурентних переваг підприємства та визначено методи їх оцінювання. У другому розділі подано організаційно-економічну характеристику ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво», досліджено конкурентне середовище на будівельному ринку у м. Кам'янець-Подільський та проведено оцінку конкурентних переваг ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво». У третьому розділі виявлено шляхи нарощування конкурентних переваг ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» та обґрунтовано ефективність впровадження запропонованих заходів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення конкурентних переваг підприємства

Найбільш цілісні теоретичні положення про рушійні сили конкурентної боротьби були сформовані лише в середині XVII століття вченими школи класичної політекономії, що розглядали конкуренцію як щось буденне та звичне, що охоплює всі галузі економіки і обмежується тільки суб'єктивними причинами. Представник цієї школи, шотландський економіст і філософ А. Сміт (1723-1790рр.), у роботі «Дослідження про природу і причину багатства народів» (1776 р.) провів певний аналіз конкуренції [12].

Новизна теорії конкуренції А. Сміта полягала в тому, що він вперше:

- сформулював поняття конкуренції як суперництва, що підвищує ціни при скороченні пропозиції і знижує ціни при її надлишку;
- сформулював головний принцип конкуренції – принцип «невидимої руки», у відповідності з яким «смикаючи за ниточки» маріонеток-підприємців, «рука» змушує їх діяти відповідно до ідеального плану розвитку економіки, витісняє фірми, що займаються виробництвом непотрібної ринку продукції;
- розробив теоретично дуже тонкий і гнучкий механізм конкуренції, що об'єктивно врівноважує галузеву норму прибутку, приводить до оптимального розподілу ресурсів між галузями.

Тонкість механізму конкуренції полягала в тому, що при скороченні попиту на товар найбільші труднощі відчувають фірми, що випускають неякісну або занадто дорогую продукцію. Позитивна риса конкуренції проявляється в його миттєвій реакції на будь-які зміни в зовнішньому середовищі.

Утім, А. Сміт не єдиний економіст, який вивчав, досліджував та трактував явище конкуренції. Його теорію доповнювало та удосконалювало багато вчених, економістів і філософів. Думки деяких з них подано в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «конкуренція»

№	Автор	Визначення
1	П. Хейне, американський економіст (1931-2000), [13, с.125]	Конкуренція – це прагнення якнайкраще задовільнити критерії доступу до рідкісних благ.
2	Ф. Найт, представник неокласичної школи, американський економіст (1885-1972), [14]	Конкуренція – це ситуація, у якій конкуруючих одиниць багато і вони незалежні.
3	Й. Шумпетер, видатний австрійський економіст (1883-1950), [15]	Конкуренція – суперництво старого з новим, з інноваціями.
4	Ф.А. Хайек, австрійський економіст, представник неолібералізму, (1899-1992), [16]	Конкуренція – це процес, за допомогою якого люди одержують і передають знання. На його думку на ринку тільки завдяки конкуренції сховане стає явним. Конкуренція веде до кращого використання здібностей і знань. Велика частина досягнутих людських благ отримана саме шляхом змагання, конкуренції.
5	М. Портер, сучасний американський економіст, розробник теорії конкурентних переваг країн, що вважається новою парадигмою в економічній науці, [4].	Конкуренція – це динамічний процес, що розвивається, безупинно мінливий ландшафт, на якому з'являються нові товари, нові методи маркетингу, виробничі процеси і ринкові сегменти.

Джерело: складено автором на основі [4; 13-16]

Наведені твердження у табл. 1.1 є різними за манерою визначення, проте їх об'єднує одна спільна риса: конкуренція вважається позитивним явищем на ринку, що спонукає незалежні конкуруючі одиниці до постійного вдосконалення, розробки нового, інноваційного шляхом використання унікальних здібностей та знань для задоволення потреб споживачів.

Трактуючи твердження вищезгаданих вчених, можна зробити висновок, що в науковій економічній літературі дослідники завжди дотримуються одного з трьох трактувань конкуренції: або поведінкової, або структурної, або функціональної (табл. 1.2).

ВИСНОВКИ

У ході написання магістерської роботи було досліджено теоретичні засади формування та забезпечення конкурентних переваг підприємства. Практична частина роботи виконувалась на базі ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво». Мета роботи передбачала визначення механізму забезпечення конкурентних переваг заданого підприємства, що виявило необхідність у проведенні аналізу конкурентного середовища на ринку будівельної індустрії у м. Кам'янець-Подільський. Одержані результати дослідження стали основою для розробки шляхів нарощування конкурентних переваг ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво». Для написання кваліфікаційної роботи було виконано ряд практичних завдань та отримано наступні висновки.

Опрацювання численних літературних джерел показало, що в економічній літературі немає єдиного підходу до визначення змісту поняття «конкурентні переваги». Але однозначно можна вказати на важливу роль конкурентних переваг у стимулюванні чесної конкуренції, зміцненні конкурентних позицій вітчизняних підприємств на внутрішніх і зовнішніх ринках. Конкурентними перевагами підприємства є сукупність комбінацій наявних у нього ресурсів (сировинних, просторових, трудових, управлінських, технологічних, інформаційних, маркетингових та ін.) та способів їх використання, які забезпечують йому ширші можливості виробництва і реалізації продукції, порівняно з його конкурентами. Конкурентні переваги є однією з найважливіших умов успішного функціонування, виживання і подальшого розвитку підприємства в ринковому середовищі.

Для формування конкурентних переваг пропонується звертати увагу підприємців не лише на якість продукції та витрати виробництва, але й наприклад, на інвестування в освіту та технології, впровадження інновацій, укрупнення підприємств, розгортання діяльності в сегментах з кращими

умовами. Серед підходів до забезпечення конкурентних переваг підприємства найбільш поширеними є підхід, орієнтований на споживачів та підхід, орієнтований на конкурентів. При виборі підприємцем підходу спочатку слід визначити свої безпосередні цілі, які можуть полягати або в лояльності та прихильності споживачів, або в зменшенні витрат на виробництво, чи, на кінець, в отриманні надприбутку.

Формування стійких конкурентних переваг та забезпечення їхньої ефективності протягом всього життєвого циклу потребує постійного аналізу та контролю. Великий досвід економічної практики зібрав багато методів оцінки конкурентних переваг підприємства. Більшість оперативних методів оцінки конкурентних переваг підприємства заснована на портфельному та ситуаційних (SWOT) аналізах, або на застосуванні різних виробничих показників і фінансових коефіцієнтів, які характеризують виробничу діяльність, фінансовий стан, ефективність інвестицій тощо.

ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» – це надійний забудовник, що 17 років функціонує на ринку будівельної індустрії, надає послуги в галузі проектування, архітектури, дизайну, будівельних та оздоблювальних робіт, а також займається добувною промисловістю, житловим господарством, торгівлею та послугами, транспортом тощо. Функціонуючи 17 років на ринку будівельної індустрії, підприємство підтримує тісні ділові і взаємовигідні контакти з виробниками нових будівельних матеріалів. На ринку будівельної індустрії підприємство функціонує на вигідних для споживачів умовах купівлі, що передбачає первинний внесок у розмірі 50% від загальної суми, надання розстрочки без сплати відсотків, а ціна за квадратний метр складає від 7800 грн.

У ході аналізу конкурентного середовища ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» було виявлено, що станом на 2019 р. у м. Кам'янець-Подільський налічується шістнадцять забудовників, від яких було обрано по одному житловому комплексу для аналізу їх конкурентних переваг. Проведене дослідження відбувалось на основі розробленого алгоритму за методом

аналізу ієрархій. Інформація про житлові комплекси зібрана з офіційних сайтів забудовників і наведена у таблиці порівняльних переваг житлових комплексів за дев'ятнадцятьма критеріями.

Обробка інформації та отримання узагальнюючої оцінки будівельних підприємств у м. Кам'янець-Подільський, а також розробка рейтингу житлових комплексів та їх забудовників стали заключними етапами в оцінці конкурентних переваг житлових комплексів. Вибір найкращого житлового комплексу допоміг обрати найкращого забудовника на ринку будівельної індустрії в місті. Було обрано чотири методи оцінки, а саме: метод аналізу ієрархій, бальний метод, багатокутник конкурентоспроможності та SWOT-аналіз. Для проведення оцінки конкурентних переваг було створено спеціальну десятибальну шкалу оцінювання для восьми загальних критеріїв. На основі методу аналізу ієрархій була створена рейтингова таблиця, згідно з якою перше місце займає ТОВ БК «Azarias Group» (ЖК «Фортеця»), друге місце – ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» (ЖК по вул. Суворова, 16), третє місце – ТОВ «Дан-сервіс» (ЖК «Добробут»), четверте – ТОВ «Комбінат будівельних матеріалів» (ЖК по Нігинському шосе, 2) та п'яте – ТОВ БК «Місто Мрій» (ЖК «Boulevard»). Останні місця займають такі підприємства, як: ТОВ «Ведміль» (ЖК по вул. Проектна, 4) та ПП «Стандарт-Інвест» (ЖК «Перлина Поділля»).

Серед насиченого конкурентного середовища при формуванні та реалізації майбутніх житлових комплексів ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» запропоновано для застосування наступні заходи: зміна місць розташування житлових комплексів, використання кращих матеріалів та технологій будівництва, укладення договору про співпрацю із виробником меблів, залучення фахівців спеціалізованих компаній з надання послуг забезпечення економічної безпеки та впровадження енергоефективного проекту у будівництво житлового комплексу.

Впровадження запропонованих заходів допоможе ПП «Капітал-Буд сучасне будівництво» посісти перше місце в рейтингу будівельних підприємств

у м. Кам'янець-Подільський. Якщо підприємство буде вносити зміни в проектування майбутніх житлових комплексів, то складе гідну конкуренцію теперішньому лідеру на ринку будівельної індустрії – ТОВ БК «Azarias Group», застрахує підприємство від непередбачуваних ризиків та небезпен, наслідком яких можуть стати значні фінансові втрати, максимізує прибуток підприємства, а також зменшить термін окупності наступних житлових комплексів.

Отже, в сучасних умовах функціонування, які характеризуються недосконалим законодавством, нестабільністю фінансово-економічної системи, загостренням конкуренції на будівельному ринку, активною зміною споживацьких потреб, підприємству недостатньо лише пристосовуватись до змін умов функціонування, адже для утримання стійких позицій на ринку будівництва необхідно випереджувати такі зміни, що яскраво демонструються лідером галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ансофф И. Стратегическое управление. М.: Экономика, 1989. 358 с.
2. Ассель Г. Маркетинг: принципы и стратегия: учеб. для вузов; пер. с англ. Штернгарц М. М.: Инфра-М, 2001. 803 с.
3. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент: экспресс-курс. 2-е изд. СПб.: Питер, 2006. 456 с.
4. Портер М. Международная конкуренция. М.: Международные отношения, 1993. 253 с.
5. Томпсон А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа. 12-е изд. М.: Вильямс, 2005. С. 425.
6. Азарян О.М. Стратегічне управління маркетинговою діяльністю підприємств: монографія. Д: ІМА-прес, 2011. 278 с.
7. Азоев Г.Л., Челенков А.П. Конкурентные преимущества фирмы. М.: НОВОСТИ, 2000. 256 с.
8. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. Луганск: ВНУ, 2008. 310 с.
9. Решетнікова І.Л. Стратегічний маркетинг: особливості застосування вітчизняними підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. 215 с.
10. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: учеб. пос. М.: Эксмо, 2004. 544 с.
11. Гончарук Ю.О. Формування та забезпечення конкурентних переваг підприємства. *Сталий розвиток України: проблеми і перспективи*: матеріал наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (Кам'янець-Подільський, 24-25 квітня 2019 р.).
12. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. М.: Соцэкгиз, 1962. С. 55–62.

13. Хайне П. Экономический образ мышления. М.: Изд-во «Дело», при участии Изд-ва «Catalpa», 1993. 704 с.
14. Иохин В.Я. Экономическая теория: введение в рынок и микроэкономический анализ: учеб. для вузов / Моск. гос. ун-т коммерции. М.: Инфра-М, 1997. С. 112–114.
15. Шумпетер Й. Теория экономического развития. М.: Прогресс, 1982. С. 89–91.
16. Hayek F.A. Individualism and Economic Order. Chicago: Univ of Chicago Press, 1948. P. 34–35.
17. Трубочанін В.В. Методологічні основи конкурентних переваг промислового підприємства. С. 2–3. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10344/st_47_21.pdf?sequence=1 (дата звернення: 27.04.2019).
18. Кузнецова І.О. Формування стійких конкурентних переваг: концептуальна модель. URL: <http://liber.onu.edu.ua/oracunicode/index.php?url=/notices/> (дата звернення: 27.04.2019).
19. Труніна І.М. Підходи до дослідження конкурентних переваг підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2012. № 24 (I). С. 113–118.
20. Портер М. Стратегія конкуренції. К.: Основа, 1997. С. 95–97.
21. Балабанова Л.В., Холод В.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід: монографія. Донецьк: ДонНУЕТ, 2006. С. 13–14.
22. Войчак А.В., Камишніков Р.В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. *Маркетинг в Україні*. 2005. № 2. С. 50–53.
23. Коллис Д.Дж., Монтгомери А.С. Корпоративная стратегия. Ресурсный подход. М.: Олимп-Бизнес, 2007. С. 283–284.
24. Шинкаренко В.Г., Бондаренко А.С. Управление конкурентоспособностью предприятия. Харьков: ХНАДУ, 2003. С. 55.

25. Ламбен Ж.-Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок. 2-е изд. СПб.: Питер, 2008. 800 с.
26. Анісімова О.М. Адаптація економічного механізму функціонування промислових підприємств з урахуванням кон'юнктури міжнародного бізнесу: монографія / Держ. вищ. навч. закл. «Приазовський держ. техн. ун-т». Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2012. С. 46–47.
27. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент: курс лекций. М.: ИНФРА-М, 2001. С. 81.
28. Голоднюк О.С. Конкурентні переваги підприємства як результат впровадження інновацій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності* : зб. наук. праць / ПДТУ. Маріуполь, 2012. Вип. 1, Т. 1. С. 197–201.
29. Хулей Г., Сондерс Дж., Пирси Н. Маркетинговая стратегия и конкурентное позиционирование. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. С. 201–203.
30. Міценко Н.Г., Лупак Р.Л. Конкурентні переваги кооперативних підприємств сучасного типу. *Вісник Львівської комерційної академії*. Львів: ЛКА, 2013. Вип. 40. С. 31–40.
31. Зозульов О. Про посилення конкурентних переваг підприємства. *Економіка України*. 2003. № 8 (501). С. 33–38.
32. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка та стратегія забезпечення: монографія. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2006. С. 91–92.
33. П'ятницька Г.Т., Предєїн А.М., Рябова О.В. Конкурентні переваги підприємств: визначення та джерела формування. С. 237–241. URL <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/954/1/25.pdf> (дата звернення: 27.04.2019).
34. Портер М. Конкуренция. М.: Изд. Дом «Вильямс», 2005. 608 с.
35. Долженко А.В. Формування конкурентних переваг підприємства. *Управління розвитком*. 2013. № 12 (142). С. 83–85.

36. Портер М. Конкурентное преимущество: как достичь высокого результата, обеспечить его устойчивость. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. С. 128–132.
37. Коник М.М. Джерела формування конкурентних переваг підприємства. *Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти – 28 квітня 2017 р.* С. 593–597.
38. Шеховцева Л.С. Конкурентоспособность региона: факторы и метод создания. *Маркетинг.* 2001. № 4 (24). С.13.
39. Лігоненко Л.О. Підприємство в умовах глобалізації: усвідомлення нових реалій. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва в Україні.* К.: КНТЕУ, 2005. С.15.
40. Секерин В., Молчановский Е., Толоконникова Ю. Формирование конкурентных преимуществ в пищевой промышленности. *Маркетинг.* 2001. № 5 (60). С. 90.
41. Зозульов О.В. Систематизація заходів для посилення конкурентних позицій підприємств у ринкових умовах. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/38967/1/13_68-73.pdf (дата звернення: 21.04.19)
42. Day G.S., Wensley R. Assessing Advantage: A Framework for Diagnosing Competitive Superiority. *Journal of Marketing.* April, 1988. P. 1–20.
43. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. СПб: Питер, 1999. С. 84.
44. Басманова О.Є. Конкурентоспроможність підприємства: конспект лекцій. Харків: НУА, 2015р. С. 26–29.
45. Портер М. Стратегия конкуренции. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. С. 426–432.
46. Царенко О.В. Методи оцінки конкурентних переваг галузі промислових регіонів України. *Економічний простір.* 2009. №23/1. С. 192–226.
47. Іванова Ю.Б., Тищенко О.М. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: монографія. Х.: ІНЖЕК, 2006. С. 284–286.

48. Шипуліна В.О. Оцінка конкурентних позицій підприємства на ринку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2009. № 4, Т.2. С. 99–105.

49. Піхур І.В. Конкурентоспроможність підприємства: сутність поняття та шляхи підвищення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2007. № 3, Т.2. С. 158–162.

50. Clarity Project. База даних і система аналітики публічних закупівель ProZorro. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/37368541> (дата звернення: 22.05.2019).

51. Капітал-Буд сучасне будівництво: офіційний сайт. URL: <https://capital-bud.com/> (дата звернення: 14.05.2019).

52. Будівництво Кам'янець-Подільський: офіційний сайт. URL: <https://kamyanetsbud.km.ua/> (дата звернення: 14.05.2019).

53. Леонід Овчинников. Створення сайтів для житлових комплексів: що необхідно враховувати при створенні сайту. URL: <https://marketer.ua/ua/creation-of-sites-for-real-estate/> (дата звернення: 03.06.2019).

54. Нова Будова: офіційний сайт. URL: <https://novabudova.com/> (дата звернення: 03.06.2019).

55. Компанія «Поділля-Трансбуд». *Будівництво Кам'янець-Подільський: офіційний сайт.* URL: <https://kamyanetsbud.km.ua/kompaniya-podillya-transbud/> (дата звернення: 03.06.2019).

56. Будмонтажсервіс: офіційний сайт. URL: <http://budmservice.com/> (дата звернення: 03.06.2019).

57. Будівельна компанія «Місто Мрій»: офіційний сайт. URL: <https://cityofdreams.ua/gu/> (дата звернення: 03.06.2019).

58. Компанія «Ведмідь». *Будівництво Кам'янець-Подільський: офіційний сайт.* URL: <https://kamyanetsbud.km.ua/kompaniya-vedmit/> (дата звернення: 03.06.2019).

59. Компанія забудовник ТОВ «АртХаус Груп»: офіційний сайт. URL: <http://arthouse-group.com.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

60. Багатопрофільне виробниче товариство «Рокор»: офіційний сайт. URL: <https://rokor.at.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

61. Аргіліт: офіційний сайт. URL: <http://argilit.com.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

62. Комбінат будівельних матеріалів: офіційний сайт. URL: <http://www.kmb.ukr/com.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

63. Компанія «Білий тигр». *Будівництво Кам'янець-Подільський: офіційний сайт.* URL: <https://kamyanetsbud.km.ua/biluy-tigr/> (дата звернення: 03.06.2019).

64. Компанія «Azarias Group». *Будівництво Кам'янець-Подільський: офіційний сайт.* URL: <https://kamyanetsbud.km.ua/azarias-group/> (дата звернення: 03.06.2019).

65. Дан-сервіс: офіційний сайт. URL: <https://danservs-tzov.business-guide.com.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

66. Стандарт-Інвест: офіційний сайт. URL: <http://standart-invest.com/> (дата звернення: 03.06.2019).

67. Будівельний Альянс Груп: офіційний сайт. URL: <http://budal.com.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

68. Західно-українська будівельна компанія: офіційний сайт. URL: <http://www.zubk.khm.ua/> (дата звернення: 03.06.2019).

69. DOM.RIA: офіційний сайт. URL: <https://dom.ria.com/> (дата звернення: 06.06.2019).

70. Чим відрізняються класи новобудов. URL: <https://dom.ria.com/uk/articles/chem-otlichayutsya-klassy-novostroek-173216.html> (дата звернення: 07.06.2019).

71. У якому районі міста Ви б хотіли придбати квартиру в новобудові: анонімне опитування. URL: <https://www.facebook.com/vdalo.info/> (дата звернення: 28.05.2019).

72. Blago developer: офіційний сайт. URL: <https://blago.if.ua/> (дата звернення: 07.06.2019).

73. Domik.ua: офіційний сайт. URL: <http://domik.ua/nedvizhimost/novostrojki-ukrainy.html> (дата звернення: 07.06.2019).

74. Budbud.in.ua: офіційний сайт. URL: <http://budbud.in.ua/> (дата звернення: 07.06.2019).

75. Як вирахувати найкомфортнішу висоту стелі. URL: <https://www.dom2000.com/uk/articles/yak-virahuvati-naykomfortnishu-visotu-steli> (дата звернення: 10.06.2019).

76. Пекарчук О.П. Тенденції організації паркінгів у житловому середовищі. С. 81–83. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15598/1/13-79-86.pdf> (дата звернення: 10.06.2019).

77. Чорнова або «під ключ»: яку квартиру краще купити в Україні. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2554249-cornova-abo-pid-kluc-aku-kvartiru-krase-kupiti-v-ukraini.html (дата звернення: 10.06.2019).

78. Чучалин М.П. Впровадження енергозберігаючих та енергоефективних технологій у сучасному будівництві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, 2017. №1. С. 13–17. URL: [file:///C:/Users/ASUS/Downloads/mnj_2017_1\(1\)_3.pdf](file:///C:/Users/ASUS/Downloads/mnj_2017_1(1)_3.pdf) (дата звернення: 12.11.2019).

79. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України: офіційний сайт. URL: <http://saee.gov.ua/uk/news/2260> (дата звернення: 13.11.2019).

80. Чешук В. Сучасні підходи моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств: інноваційний аспект. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. С. 64–102. URL: file:///C:/Users/ASUS/Downloads/echcenu_2019_1_10.pdf (дата звернення: 12.11.2019).